

Not 50

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 1 december 2021 följande dom (mål nr 2526-21).

Bakgrund

1. En stiftelse som har ett eller flera allmännyttiga ändamål kan undantas från skattskyldighet för vissa inkomster. Med allmännyttigt ändamål avses ett ändamål som främjar t.ex. omsorg om barn och ungdom eller social hjälpverksamhet.

2. Stiftelsen Sunnerdahls Handikappfond får enligt sina stadgar lämna bidrag till barn och ungdomar med funktionsnedsättning, till behövande personer med funktionsnedsättning samt till forskning och utvecklingsarbete inom handikappområdet. Bidragen ska i huvudsak främja vård, fostran och utbildning av barn samt utbildning av ungdomar, men kan undantagsvis gälla även vård och utbildning av vuxna. Bidrag kan lämnas till såväl organisationer som enskilda.

3. Stiftelsen ansökte om förhandsbesked för att få veta om bidrag som lämnas till enskilda som omfattas av ändamålet omsorg om barn och ungdom förutsätter en bedömning av sökandens ekonomiska situation. Om det är så, och det krävs att sökanden och dennes vårdnadshavare har inkomster som understiger en viss nivå, kan stiftelsen inte lämna bidrag till lika många personer som stiftelsen annars skulle ha kunnat och ändå behålla sin skatterättsliga status.

4. Efter att Skatterättsnämnden frågat stiftelsen om åldern på de barn och ungdomar som erhåller bidrag upplyste stiftelsen om att den delar ut bidrag till barn och ungdomar upp till 30 år. Skatterättsnämnden, som på grund av upplysningen ansåg att den ställda frågan måste uppfattas gälla personer upp till den åldern, prövade både ändamålet omsorg om barn och ungdom och ändamålet social hjälpverksamhet och fann att någon bedömning av den enskildes ekonomiska situation inte behöver göras i något av fallen.

Yrkanden m.m.

5. Skatteverket yrkar att förhandsbeskedet ska fastställas.

6. Stiftelsen Sunnerdahls Handikappfond anser att förhandsbeskedet ska fastställas.

Skälen för avgörandet*Rättslig reglering m.m.*

7. För att en stiftelse ska undantas från skattskyldighet för vissa inkomster krävs att stiftelsen främjar ett eller flera allmännyttiga ändamål som anges i 7 kap. 4 § inkomstskattelagen (1999:1229), däribland omsorg om barn och ungdom samt social hjälpverksamhet.

*Högsta förvaltningsdomstolens bedömning**Prövningsramen för förhandsbeskedet*

8. För att Skatterättsnämnden ska få lämna förhandsbesked till en enskild krävs enligt 5 § lagen (1998:189) om förhandsbesked i skattefrågor att det sker efter ansökan. Prövningsramen bestäms utifrån den fråga som den

enskilde ställer. Det förutsätts därför att en fråga är tillräckligt klart formulerad för att kunna besvaras och att Skatterättsnämnden bara besvarar den fråga som den enskilde vill ha svar på.

9. Om det inte tydligt framgår vad sökanden vill få besvarat har Skatterättsnämnden möjlighet att med stöd av 8 § samma lag anmoda den sökande att komma in med de ytterligare upplysningar som nämnden anser sig behöva för att pröva ansökan. Nämnden bör i linje med detta även anses vara oförhindrad att hjälpa sökanden att klargöra och vid behov omformulera frågan.

10. Upplysningen om att stiftelsen lämnar bidrag till personer upp till 30 år har, utan att ytterligare frågor till stiftelsen ställts, föranlett Skatterättsnämnden att pröva frågan om åldern på dem som kan omfattas av ändamålet omsorg om barn och ungdom och – genom att svaret på den frågan ansågs vara högst 21 år – även pröva ändamålet social hjälpverksamhet.

11. Stiftelsens ställda fråga – som inte har omformulerats av Skatterättsnämnden – tar emellertid bara sikte på en prövning av bidrag till dem som omfattas av ändamålet omsorg om barn och ungdom och den rör enbart frågan om det krävs en ekonomisk bedömning. Åldersgränsen för dem som omfattas av detta ändamål efter-frågades inte och inte heller vad som gäller avseende bidrag till personer som inte omfattas av det ändamålet.

12. Förhandsbeskedet bör därför undanröjas i den del det avser bidragsgivning som omfattas av ändamålet social hjälpverksamhet.

Främjande av det allmännyttiga ändamålet omsorg om barn och ungdom

13. Beträffande den fråga som stiftelsens ansökan avser – dvs. om det krävs en bedömning av mottagarens ekonomiska situation för att ett bidrag ska kunna anses främja det allmännyttiga ändamålet omsorg om barn och ungdom – gör Högsta förvaltningsdomstolen följande bedömning.

14. Genom lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 2014 fick ändamålet vård och uppfostran av barn en något vidgad omfattning och benämndes i stället omsorg om barn och ungdom (prop. 2013/14:1). Av propositionen framgår att något krav på att ett ekonomiskt behov ska vara för handen hos en bidragsmottagare inte hade ställts upp beträffande ändamålet vård och uppfostran av barn (a. prop. s. 292 f.). Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att det inte finns någonting i lagtexten eller förarbetena som talar för att en ändring är avsedd i detta avseende med anledning av utvidgningen av ändamålets omfattning. Förhandsbeskedet ska därför fastställas i den delen.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen undanröjer förhandsbeskedet i den del det avser bidragsgivning som omfattas av ändamålet social hjälpverksamhet. Högsta förvaltningsdomstolen fastställer förhandsbeskedet i övrigt.

I avgörandet deltog justitieråden *Jermsten*, *Classon*, *Askersjö*, *Svahn Starrsjö* och *Haggren*. Föredragande var justitiesekreteraren Elin Sedin.

Skatterättsnämnden (2021-04-07, Eng, ordförande, Pettersson, Bengtsson, Hellenius, Pahlsson, Sundin och Werkell):

Förhandsbesked

Någon bedömning av den enskildes ekonomiska situation behöver inte göras.

Skatterättsnämndens bedömning

Frågan gäller om bidrag som lämnas till enskilda med funktionsnedsättningar, och som främjar det allmännyttiga ändamålet omsorg om barn och ungdom, förutsätter att också en bedömning görs av den enskildes ekonomiska situation.

Av lagtexten framgår att det aktuella ändamålet gäller barn och ungdom och av uttalanden i förarbetena följer att åldern då är begränsad till högst 21 år. Utifrån vad Stiftelsen uppgett om åldern hos ungdomar som kan vara mottagare av bidrag måste den ställda frågan uppfattas också gälla personer upp till 30 år med funktionshinder. Prövningen för den åldersgruppen bör dock, som följer av uttalandena i förarbetena, göras mot ändamålet social hjälpverksamhet.

När det gäller bidrag som ska främja det allmännyttiga ändamålet omsorg om barn och ungdom ger varken lagtexten eller förarbetena stöd för uppfattningen att någon ytterligare prövning av ekonomisk art ska göras. För det fall bidraget bedöms främja aktuellt ändamål behöver Stiftelsen alltså inte göra en bedömning av den enskildes ekonomiska situation.

Beträffande bidrag som i enlighet med ändamålen i Stiftelsens stadgar lämnas till enskilda med funktionsnedsättningar men som inte tillhör gruppen barn och ungdom måste prövningen i stället göras mot det allmännyttiga ändamålet social hjälpverksamhet. I lagtexten anges inte något uttryckligen om en ekonomisk prövning och de uttalanden som finns i förarbetena är inte klargörande. Enligt Skatterättsnämndens uppfattning saknas det emellertid anledning att göra en annan bedömning enbart med anledning av mottagarens ålder. För det fall bidraget bedöms främja ändamålet social hjälpverksamhet behöver Stiftelsen inte heller för dessa mottagare göra en prövning av den enskildes ekonomiska situation.